Problemen bij de strengere Duitse grenscontroles

Achtergrond - 19 mei 2025 - Auteur: Marja Verburg

De nieuwe Duitse minister van Binnenlandse Zaken Alexander Dobrindt (CSU) heeft meteen na zijn aantreden begin mei strengere controles ingevoerd aan de grenzen met alle negen Duitse buurlanden. Maar daar zitten nogal wat praktische en juridische haken en ogen aan.

De Duitse politie kan de verscherpte grenscontroles slechts een paar weken volhouden. Er is te weinig capaciteit om er langer mee door te gaan, waarschuwt Andreas Roßkopf, voorzitter van de politievakbond GdP, vandaag. Er moeten veel extra agenten worden ingezet en daarvoor zijn dienstroosters aangepast, bijscholingen stopgezet en worden er ook geen overuren meer gecompenseerd. De politievakbond staat achter het kabinetsbeleid om irreguliere migratie te reduceren, zegt Roßkopf, maar dat kan niet op deze manier.

De beperkte politiecapaciteit is een van de problemen die de verscherpte grenscontroles met zich meebrengen. Minister van Binnenlandse Zaken Alexander Dobrindt (CSU) voerde die in op 7 mei, direct na zijn aantreden. Afgelopen vrijdag maakte hij bekend dat het aantal mensen dat bij de grens is teruggestuurd, in een week tijd met 45 procent is gestegen: 739 tegenover 511 in de week ervoor. Onder hen waren volgens Dobrindt ook 32 asielzoekers.

Asielzoekers terugsturen

Tot nu toe hield Duitsland geen asielzoekers tegen bij de grens, maar in hun regeerakkoord hebben CDU/CSU en SPD afgesproken dat ze dat wel gaan doen. Dat moet worden afgestemd met de buurlanden, maar dat is nog niet gebeurd. Het lijkt er ook niet op dat de Duitse buurlanden bereid zijn asielzoekers terug te nemen. De Poolse premier Donald Tusk liet zich daar al kritisch over uit toen Merz hem direct na zijn aantreden in Warschau bezocht. De Poolse politie blijkt inmiddels ook twee Afghaanse asielzoekers te hebben geweigerd die Duitsland had weggestuurd bij de grens met Polen. Daarna heeft de Duitse politie hen alsnog toegelaten en naar een Duits asielzoekerscentrum gebracht.

Het is ook de vraag of het terugsturen van asielzoekers niet in strijd is met Europees recht. Volgens de vorige regering van kanselier Olaf Scholz (SPD) kon

dat niet, omdat Duitsland op zijn minst eerst moet nagaan welk land voor de asielprocedure verantwoordelijk is, voor iemand wordt tegengehouden bij de grens. De asielzoeker zou dan moeten worden teruggestuurd naar het land waar die persoon de EU is binnengekomen. De nieuwe regering beroept zich op nationaal recht, dat wel de mogelijkheid biedt mensen terug te sturen naar een direct buurland. "We passen gewoon nationaal recht toe, omdat we dat in deze situatie nodig vinden", aldus Dobrindt. Maar het is onduidelijk of dat nationale recht in deze situatie toepasbaar is en boven het Europese recht gaat. Dat zou zo zijn als de openbare orde of de binnenlandse veiligheid zouden worden bedreigd. Volgens juristen is dat nu niet het geval.

Magneet

Politici van coalitiepartner SPD zijn bezorgd over Dobrindts beleid. Asielbeleid kan alleen succesvol zijn als het is afgestemd met de buurlanden, zegt SPD-binnenlandexpert Lars Castellucci. Dat schrijft het Europees recht ook voor, zei fractievoorzitter Matthias Miersch daar vorige week over op tv bij de ZDF. Vice-voorzitter van het Europees Parlement Katarina Barley waarschuwt dat wat Duitsland nu doet, zeer slecht wordt ontvangen in Brussel. "Bovendien wekken we verwachtingen bij de burgers die we niet kunnen waarmaken."

De CDU/CSU ziet geen probleem. De strengere grenscontroles hebben al effect, zegt binnenlandwoorvoerder van de CDU/CSU-Bondsdagfractie Alexander Throm. "Duitsland is niet meer de magneet voor migratie in Europa. Op zo'n signaal van een restrictief migratiebeleid in Duitsland hopen onze Europese buren al jaren." De samenwerking in het grensgebied verloopt volgens hem "grotendeels probleemloos". De Beierse minister-president Markus Söder (CSU) begrijpt dat andere landen nu nog sceptisch zijn over het strengere Duitse asielbeleid, zei hij vorige week in een interview met de Bild Zeitung, maar hij is ervan overtuigd "dat de Europese buren dat uiteindelijk zullen accepteren".

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:
https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/63385/problemen-bij-de-strengere-duitse-grenscontroles